

Opinia Fundacji Panoptykon do projektu ustawy o systemach sztucznej inteligencji¹

Fundacja Panoptykon jest organizacją pozarządową, której celem jest ochrona praw człowieka, w szczególności prawa do prywatności. W naszej działalności zajmujemy się m.in. wpływem sztucznej inteligencji i algorytmów podejmujących decyzję na życie człowieka. Braлиśmy również udział w konsultacjach związanych z przyjęciem rozporządzenia 2024/1689² w sprawie sztucznej inteligencji przez Parlament Europejski i Radę UE (dalej **rozporządzenie w sprawie sztucznej inteligencji** lub **rozporządzenie**).

W niniejszym stanowisku odnosimy się do niektórych przepisów projektu ustawy o systemach sztucznej inteligencji (dalej **projekt ustawy**).

1. Systemy zakazane i wyłączenia

Zakaz wykorzystywania systemów zdalnej identyfikacji biometrycznej

Zgodnie z art. 5 ust 1 lit. h rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji, wykorzystywanie systemów zdalnej identyfikacji biometrycznej w przestrzeni publicznej do celów ścigania przestępstw w czasie rzeczywistym jest co do zasady zakazane, chyba że ich wykorzystanie jest bezwzględnie konieczne do celów wymienionych w tym przepisie. Jednocześnie, art. 5 ust. 5 rozporządzenia wymaga w tych przypadkach od państw członkowskich, aby przyjęły krajowe przepisy, które szczegółowo regulowałyby zasady udzielania i nadzorowania zezwoleń na wykorzystanie takich systemów.

Brak tych przepisów w projekcie opiniowanej ustawy interpretujemy jako decyzję ustawodawcy o braku zgody na wykorzystywanie systemów zdalnej biometrycznej identyfikacji do celów ścigania przestępstw. Zdecydowanie popieramy taką decyzję projektodawcy i rekomendujemy jej utrzymanie w ostatecznej wersji projektu. W tym miejscu warto przypomnieć, że na etapie prac legislacyjnych nad rozporządzeniem w sprawie sztucznej inteligencji, pełny zakaz wykorzystywania systemów zdalnej identyfikacji biometrycznej – jako naruszających istotę prawa do prywatności – rekomendowały, obok organizacji społecznych,

---

¹ Projekt ustawy z dnia 15 października 2024 roku.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji.

wiodące organy ochrony danych osobowych i praw człowieka: Europejski Inspektor Ochrony Danych³ i Wysoki Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka⁴.

Wyłączenia dla AI w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku konstytucyjnego

Zgodnie z art. 4 projektu ustawy, nie stosuje się jej do spraw związanych m.in. z obroną narodową oraz spraw w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa oraz jego porządku konstytucyjnego. Jest to odzwierciedlenie art. 2 ust. 3 rozporządzenia, zgodnie z którym rozporządzenia nie stosuje się do obszarów systemów AI wykorzystywanych do celów wojskowych, obronnych lub do celów bezpieczeństwa narodowego.

Zdecydowanie popieramy próbę doprecyzowania i jednoznacznego ograniczenia znaczenia pojęcia bezpieczeństwo narodowe, a tym samym – jasne określenie, zastosowanie w jakich celach systemów AI podlega regulacji.

Jest to znacząco lepszy model, niż przyjęty m.in. w ustawach implementujących do polskiego porządku prawnego unijne zasady ochrony danych osobowych⁵, które w sposób podmiotowy wyłączyły spod zakresu obowiązywania tych zasad służby specjalne. Nie sposób przyjąć, że wszystkie zadania realizowane przez służby specjalne mieszczą się w kategorii bezpieczeństwa narodowego. Przykładem takiej sytuacji jest m.in. przeciwdziałanie korupcji w sporcie (por. art. 2 ust. 1 lit. e ustawy o CBA) lub rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw nielegalnego wytwarzania, posiadania i obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi (por. art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. e ustawy o ABW).

Zdajemy sobie sprawę, że ostateczna treść wyłączenia spod zakresu ustawy zawarta w art. 4 będzie jeszcze przedmiotem dyskusji. Jednak zwracamy uwagę, że – bez względu na jego ostateczne brzmienie – wyłączone spod zakresu działania ustawy wykorzystywanie sztucznej inteligencji przez służby specjalne, w tym systemów zdalnej biometrycznej identyfikacji, pozostanie nieuregulowane.

Zarówno Konstytucja RP jak i Karta Praw Podstawowych oraz Europejska Konwencja Praw Człowieka zobowiązują państwa do zapewnienia, że ingerencja w prawo do prywatności –

---

³ https://www.edps.europa.eu/press-publications/press-news/press-releases/2023/edps-final-recommendations-ai-act_en

⁴ <https://www.ohchr.org/en/open-letters/2023/11/turk-open-letter-european-union-highlights-issues-ai-act>

⁵ Ustawa z 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych i ustawa z 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości.

również za pośrednictwem systemów sztucznej inteligencji – ma miejsce wyłącznie w przypadkach niezbędnych w demokratycznym państwie prawa. Biorąc pod uwagę brak efektywnego nadzoru nad służbami w Polsce, co potwierdził Europejski Trybunał Praw Człowieka⁶, brak jasnych zasad wykorzystywania systemów sztucznej inteligencji na poziomie ustawy rodzi pole do nadużyć i naruszeń praw człowieka. Dodatkowo, brak podstawowych reguł rozwijania i wdrażania systemów AI analogicznych do tych zawartych w rozporządzeniu oznacza, że nic nie stoi na przeszkodzie temu, aby służby rozwijały i nabywały systemy sztucznej inteligencji, które nie zostały poddane podstawowym testom jeśli chodzi o ich dokładność, cyberbezpieczeństwo, wolność od błędów czy stronniczości prowadzącej do dyskryminacji.

Warto przypomnieć, że na etapie prac legislacyjnych nad rozporządzeniem Rada UE, w tym polski rząd, poparła blankietowe wyłączenie obszaru bezpieczeństwa narodowego z zakresu rozporządzenia (art. 2 ust. 3), opierając się na argumente, że kwestie bezpieczeństwa narodowego należą do kompetencji państw członkowskich i powinny być uregulowane na poziomie krajowym. Choć mamy zastrzeżenia do adekwatności tej argumentacji w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE⁷, **oczekujemy, że rząd faktycznie skorzysta ze swoich kompetencji w zakresie bezpieczeństwa narodowego i podejmie inicjatywę legislacyjną mającą na celu stworzenie kompleksowych zasad kontroli nad działaniami służb, w tym wykorzystaniem przez nie sztucznej inteligencji.**

2. Konstrukcja i niezależność Komisji Rozwoju i Bezpieczeństwa Sztucznej Inteligencji

Nie mamy zastrzeżeń do ogólnej konstrukcji Komisji Rozwoju i Bezpieczeństwa Sztucznej Inteligencji. Sugerujemy jednak wprowadzenie dodatkowych rozwiązań mających na celu doprecyzowanie przepisów dotyczących konfliktu interesów oraz zwiększenie przejrzystości procesu powoływania przewodniczącego Komisji.

Skład Komisji

Zgodnie z projektem w skład Komisji wejdą członkowie – przedstawiciele organów i urzędów właściwych ze względu na przedmiot regulacji. Proponuje się, aby członkami Komisji byli przedstawiciele dziewięciu instytucji m.in. ministra-koordynatora służb specjalnych. Udział przedstawiciela tej instytucji nie jest w żaden sposób wyjaśniony w uzasadnieniu projektu. Naszym zdaniem jego miejsce powinien zająć przedstawiciel ministra spraw wewnętrznych jako podmiotu mającego duże doświadczenie w zarządzaniu bazami danych osobowych (np. rejestr

---

⁶ Wyrok ETPC z dnia 28 maja 2024 r., (skarga nr 72038/17), Pietrzak, Bychawska-Siniarska i in. przeciwko Polsce, LEX nr 3719130. Więcej o wyroku pod linkiem: <https://panoptykon.org/wyrok-ETPC-inwigilacja-2024>

⁷ <https://ecnl.org/news/rights-free-zone-blanket-national-security-exemption-ai-legislation>

PESEL), a jednocześnie nadzorującego Policję i Straż Graniczną. Taka zmiana byłaby też uzasadniona zakresem regulacji.

Konflikt interesów w przypadku członków Komisji

Zdecydowanie popieramy wprowadzone w art. 24 projektu ustawy rozwiązania dotyczące konfliktu interesów jako niezbędne do zagwarantowania bezstronnego działania Komisji. **Uważamy jednak, że doprecyzowania wymagają reguły rozstrzygnięcia konfliktu interesów w sytuacji, gdy system sztucznej inteligencji będący przedmiotem kontroli Komisji rozwijałaby lub wdrażała jedna z instytucji wymienionych w art. 7 ust. 2, której przedstawiciel jest członkiem Komisji.** Wychodzimy z założenia, że członek Komisji reprezentujący daną instytucję co do zasady będzie z nią w relacji zatrudnienia lub innej relacji umownej. W obecnym kształcie art. 24 projektu ustawy wydaje się, że konsekwencją takiego scenariusza byłoby trwale wykluczenie przedstawiciela tej instytucji z członkostwa w Komisji. Naszym zdaniem zasadne byłoby **sformułowanie jasnych reguł postępowania w takim przypadku, tak aby – nie wyłączając z góry danej instytucji z możliwości udziału w pracach Komisji – uniknąć ryzyka wystąpienia sytuacji, w której członek Komisji będzie „sędzią we własnej sprawie”.**

Nie ma przy tym znaczenia to, czy dana instytucja wykorzystuje obecnie jakiegokolwiek systemy sztucznej inteligencji lub czy mieszczą się one w zakresie uregulowanym rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji. Po pierwsze, nawet w obecnym kształcie rozporządzenia niewykluczone, że instytucje wymione w art. 7 ust. 2 będą zobowiązane w niektórych przypadkach sprostać jego wymogom, np. jeśli chodzi o przejrzystość „chatbotów” uregulowaną w art. 50 ust 1 rozporządzenia lub wykorzystanie AI w rekrutacji pracowników (system wysokiego ryzyka zgodnie z pkt. 4 Załącznika III). Po drugie, warto zauważyć, że Komisja Europejska jest zobowiązana okresowo rewidować zakres Załącznika III określającego listę systemów wysokiego ryzyka, co nie wyklucza w przyszłości objęcia regulacją systemów wykorzystywanych przez instytucje mające swoich przedstawicieli w Komisji. W rezultacie, działania tych instytucji mogą stać się przedmiotem kontroli Komisji. Wprowadzenie klarownych reguł postępowania w takich przypadkach zapewniłoby elastyczność ustawy wobec zmieniających się okoliczności prawnych lub faktycznych, bez konieczności jej nowelizacji.

Przejrzystość wyboru przewodniczącego Komisji

Nie mamy kierunkowych zastrzeżeń do samego trybu wyboru przewodniczącego Komisji. Z uznaniem odnotowujemy także intencję zapewnienia przejrzystości i rozliczalności prac komisji kwalifikacyjnej. **Zdecydowanie popieramy w szczególności propozycję wprowadzoną w art. 20 ust. 8 projektu ustawy, zgodnie z którą komisja kwalifikacyjna musiałaby opublikować protokół zawierający nazwiska najlepszych kandydatów wraz z uzasadnieniem ich wyboru.**

Jednakże, biorąc pod uwagę kluczową rolę przewodniczącego Komisji w kierowaniu jej pracami i reprezentowaniu jej na zewnątrz oraz fakt, że Komisja i jej przewodniczący to nowo tworzone organy wymagające unikalnych kompetencji, uważamy za istotne z perspektywy interesu publicznego, aby społeczeństwo obywatelskie, opinia publiczna i parlamentarzyści mieli szansę na zapoznanie się z kandydatami i ocenę ich kompetencji przed dokonaniem wyboru przez Prezesa Rady Ministrów.

Z tych względów sugerujemy dwa dodatkowe rozwiązania mające na celu zwiększenie przejrzystości procesu naboru:

- **dopuszczenie przedstawicieli organizacji społecznych zajmujących się m. in. ochroną praw człowieka do udziału w charakterze obserwatorów przy komisji kwalifikacyjnej;**
- **wprowadzenie obowiązku organizacji wysłuchania publicznego kandydatów wyłonionych przez komisję kwalifikacyjną zgodnie z art. 20 ust. 7 projektu ustawy, przed ostateczną decyzją Prezesa Rady Ministrów.**

Prawo do udziału w charakterze obserwatora przy komisji kwalifikacyjnej pozwoli organizacjom społecznym na efektywne monitorowanie prawidłowości i rzetelności procesu wyboru przewodniczącego Komisji. Warto podkreślić, że takie rozwiązanie nie byłoby precedensowe z punktu widzenia praktyki wyłaniania osób piastujących ważne z perspektywy interesu publicznego stanowiska. Przykładowo, w 2024 r. przedstawiciele organizacji pozarządowych uczestniczyli jako obserwatorzy w rozmowach kwalifikacyjnych z kandydatami i kandydatkami na urząd sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka⁸.

Jeśli chodzi o wysłuchanie publiczne, proponujemy ograniczenie go do wysłuchania kandydatów i kandydatek wytypowanych przez komisję kwalifikacyjną zanim Prezes Rady Ministrów zadecyduje o powołaniu przewodniczącego. Takie rozwiązanie umożliwiłoby członkom Sejmu i Senatu RP, organizacjom społecznym oraz opinii publicznej zapoznanie się z kandydatami i kandydatkami oraz ocenę ich kompetencji. Choć ostateczna decyzja wciąż należałaby do Prezesa Rady Ministrów, wcześniejsze wysłuchanie publiczne stworzyłoby przestrzeń do otwartej debaty na temat kompetencji kandydatów, ich priorytetów i wizji sprawowania urzędu. Dzięki temu zmniejszyłoby się poczucie arbitralności decyzji Premiera, a jednocześnie wzrosłyby szanse na wybór osoby, która zyska szersze zaufanie społeczne. W końcu, wysłuchanie publiczne także jest dość powszechną praktyką w procesie obsadzania wielu kluczowych stanowisk publicznych, jak choćby we wcześniej wspomnianym przypadku powoływania kandydata na sędziego ETPCz, a także wyboru Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych⁹.

⁸ <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/wysluchanie-publiczne-polskich-kandydatow-na-sedziego-etpc-w-senacie>

⁹ <https://www.prawo.pl/biznes/wysluchanie-kandydatow-na-prezesa-uodo-w-sejmie,524524.html>

Oba postulowane rozwiązania, jakkolwiek bywają już stosowane w praktyce, nie mają dotychczas odpowiedniej podstawy prawnej. Biorąc pod uwagę innowacyjny charakter komentowanego projektu, naszym zdaniem projektodawcy mogliby także i w tym obszarze wskazać wysoki standard zabezpieczając w ustawie prospołeczne i sprzyjające debacie publicznej rozwiązania.

3. Społeczna Rada do spraw Sztucznej Inteligencji

Z aprobatą odnotowujemy propozycję ustanowienia Społecznej Rady do Spraw Sztucznej Inteligencji. Uważamy takie rozwiązanie za kluczowe do pogłębienia dialogu i współpracy pomiędzy Komisją a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Chcielibyśmy jednak wskazać kilka kwestii wymagających, w naszej opinii, poprawy w kolejnej wersji projektu, aby Rada mogła jak najpełniej i najbardziej obiektywnie realizować swoje zadania.

Sformułowanie misji organizacji społecznych

Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 28 ust. 3 pkt 7 projektu ustawy, członkowie Rady mogą być zgłoszeni przez fundacje i stowarzyszenia wpisane do KRS, których celem statutowym jest „działalność na rzecz rozwoju sztucznej inteligencji”. Takie sformułowanie w nieuzasadniony sposób wyklucza podmioty działające na rzecz ochrony praw człowieka w kontekście wykorzystywania sztucznej inteligencji, a niekoniecznie jej rozwoju. Może to doprowadzić do sytuacji, w której prawo zgłoszenia kandydatów będą miały wyłącznie zarejestrowane jako fundacje organizacje branżowe lub think tanki promujące rozwój sztucznej inteligencji. Uważamy, że umożliwienie zgłaszania kandydatów szerszemu gronu organizacji społecznych jest kluczowe dla zapewnienia pluralizmu głosów w Radzie oraz reprezentacji eksperckiej wiedzy z zakresu praw człowieka. Taka perspektywa będzie niezbędna do rzetelnego doradzania Komisji, szczególnie w kontekście oceny skutków dla praw człowieka, o której mowa w art. 27 rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji, oraz ochrony praw osób poddanych działaniu AI. **Proponujemy więc rozszerzenie możliwych celów statutowych organizacji uprawnionych do zgłaszania kandydatów, poprzez dodanie działalności „na rzecz praw człowieka” do pkt. 7. Tak szeroko sformułowane regulacje dotyczące celów statutowych organizacji zgłaszających zwiększą szansę na większą wszechstronność członków Rady.**

Kryteria wyboru członków Rady

Członkowie Rady będą powoływani przez Komisję spośród osób zgłoszonych przez uprawnione podmioty. Jednak o ile projekt ustawy wprowadza w art. 28 ust. 4 wymogi dla kandydatów i kandydatek, to już **nie precyzuje kryteriów, jakimi Komisja powinna kierować się w sytuacji, gdy liczba kandydatów spełniających te wymagania przekroczy maksymalną liczbę członków Rady.** Z perspektywy interesu publicznego i zapewnienia pluralizmu

perspektyw w Radzie, kluczowe jest, by proces wyboru w takiej sytuacji opierał się na jasno określonych i przejrzystych zasadach. **Sugerujemy więc wprowadzenie w projekcie ustawy postanowienia, zgodnie z którym w takiej sytuacji Komisja powinna zapewnić reprezentatywność Rady i – w miarę możliwości – dążyć do utrzymania proporcjonalnej liczby członków zgłoszonych przez poszczególne uprawnione podmioty.**

Zadania Rady

Art. 30 ust. 3 projektu ustawy stanowi obecnie, że w zakresie innym niż ten przekazany do opinii przez Komisję, Rada może wyrazić opinię lub stanowisko z własnej inicjatywy. Stanowczo popieramy to rozwiązanie, ponieważ pozwoli to Radzie zwrócić uwagę Komisji na istotne kwestie, które ta mogła przeoczyć. Nie mamy jednak pewności, jak interpretować fragment ust. 3, który mówi, że Rada może wydawać opinie w zakresie „dotyczącym spraw określonych w art. 1 ust. 1 ustawy”. Zwracamy uwagę, że **to odwołanie wydaje się błędne**, ponieważ art. 1 zawiera punkty, a nie ustępy. Jeśli jest to błąd redakcyjny i intencją projektodawcy było odwołanie do art. 1 pkt 1, uważamy, że **zakres ten jest zbyt wąski**. Obejmowałby on bowiem wyłącznie opinie w sprawie „organizacji i sposobu sprawowania nadzoru nad rynkiem”, podczas gdy opinie Rady mogą być również wartościowe w przypadku innych kwestii, takich jak postępowania w sprawie naruszeń przepisów rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji (art. 1 pkt 2), szczególnie w przypadkach mających znaczenie dla ochrony praw obywatelskich lub konsumenckich, a także w odniesieniu do działań wspierających rozwój systemów sztucznej inteligencji (art. 1 pkt 6). Aby Rada mogła w pełni zrealizować swoją rolę doradczą i sygnalizacyjną, postulujemy **rozszerzenie jej kompetencji o możliwość wydawania opinii z własnej inicjatywy we wszystkich sprawach regulowanych ustawą, a także o dodanie zadań związanych z wyrażaniem opinii na temat zmian prawa w obszarze sztucznej inteligencji**, analogicznie do kompetencji Rady ds. Ochrony Danych.

Koszty udziału w pracach Rady

Proponowane przepisy nie przewidują diet/wynagrodzeń ani zwrotu kosztów podróży dla członków Rady (art. 29 ust. 6). Tymczasem, aktywny udział w jej pracach może okazać się bardzo czasochłonny, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że Rada będzie zobowiązana do wyrażenia opinii w zakresie i terminie określonym przez Komisję. Członkowie Rady będą więc musieli liczyć się z koniecznością przeznaczenia na prace w Radzie znacznych nakładów czasowych, oraz z tym, że tempo pracy, uzależnione od bieżących potrzeb Komisji, może być trudne do przewidzenia.

Konieczność przeznaczenia własnych środków na dojazdy i czas poświęcony na udział w pracach Rady **stawia w uprzywilejowanej pozycji przedstawicieli izb gospodarczych i organizacji branżowych**, którzy zazwyczaj dysponują większymi zasobami niż np. organizacje społeczne. Dodatkowo, mogą oni być bardziej skłonni do angażowania zasobów na prace w Radzie,

ponieważ udział w formułowaniu jej opinii może wspierać interesy biznesowe ich członków. Brak diet oraz zwrotu kosztów z dużym prawdopodobieństwem **utrudni natomiast aktywny udział przedstawicieli organizacji społecznych**, które z reguły dysponują znacznie mniejszymi środkami i bardziej organiczonymi zasobami personalnymi i czasowymi.

Dodatkowo, zapewnienie zwrotu kosztów przejazdu i diet/wynagrodzeń to **standardowa praktyka w przypadku innych podobnych ciał doradczych**, np. diety i zwrot kosztów przewidują zasady funkcjonowania Rady ds. Ochrony Danych¹⁰ i Rady ds. Cyfryzacji¹¹.

Proponujemy więc, aby do projektowanej ustawy wprowadzić analogiczne zasady dotyczące wynagrodzeń/diet oraz zwrotu kosztów podróży dla członków Społecznej Rady ds. Sztucznej Inteligencji.

Konflikt interesów członków Rady

Doceniamy wprowadzenie zasad związanych z konfliktem interesów w przypadku członków Rady, zawartych w art. 29 ust. 5 projektu ustawy. Uważamy jednak, że konieczne jest doprecyzowanie, jakie sytuacje mogą prowadzić do konfliktu interesów oraz jakie byłyby ich konsekwencje. Konflikt interesów może wystąpić np. w sytuacji, gdy członek Rady jest powiązany z firmą lub instytucją będącą przedmiotem postępowania, w ramach którego Komisja zwraca się do Rady o opinię. Może to mieć miejsce w przypadku zatrudnienia członka Rady przez kontrolowany podmiot lub gdy kontrolowany podmiot jest członkiem organizacji branżowej/izby gospodarczej, którą członek Rady reprezentuje. Nie postulujemy całkowitego wykluczenia osób związanych z nadzorowanymi podmiotami z prac Rady. **Uważamy jednak, że w sytuacjach, gdy opinia Rady dotyczy bezpośrednio podmiotu, z którym związany jest członek Rady, lub technologii, którą ten podmiot rozwija, członek Rady powinien wyłączyć się z dyskusji oraz wstrzymać się od głosowania w tej sprawie.**

4. Prawa skarżących

Doceniamy wprowadzenie w Rozdziale 4 projektu ustawy szczegółowych przepisów dotyczących postępowania przed organem nadzoru, w szczególności postępowania w następstwie skargi złożonej zgodnie z art. 85 rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji.

W naszej opinii **doprecyzowania wymaga jednak, jakie prawa przysługują osobie składającej skargę**. Analiza przepisów Rozdziału 4 sugeruje, że intencją projektodawcy było

---

¹⁰ Art. 49 ust. 1-4 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).

¹¹ Art. 17 ust. 18 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 z późn. zm.).

nieprzyznanie osobie skarżącej statusu strony postępowania. Zgodnie bowiem z art. 51 projektu ustawy stroną postępowania jest wyłącznie podmiot, wobec którego wszczęto postępowanie. Choć art. 56 projektu ustawy przewiduje, że w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, interpretujemy art. 51 w ten sposób, że wprowadza on odrębne od k.p.a. regulacje co do statusu strony, inspirowane rozwiązaniami zastosowanymi w podobnych przepisach regulujących nadzór nad rynkiem i w prawie ochrony konkurencji i konsumentów, gdzie konsument nie jest uznawany za stronę postępowania przed UOKiK.

Zakładamy, że takie rozwiązanie zostało wprowadzone w celu uniknięcia ryzyka wydłużenia postępowania oraz utrzymania modelu regulacyjnego rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji, inspirowanego przepisami o nadzorze rynku i produktów. Dostrzegamy jednak problem, że w obecnym kształcie projektu ustawy osoba skarżąca nie będzie miała dostępu do informacji o tym, co stało się z jej skargą, czy na jej podstawie wszczęto postępowanie, ani jakie były jego wyniki. **Postulujemy zatem wprowadzenie w projekcie ustawy przynajmniej prawa do uzyskania informacji zwrotnej o wyniku postępowania oraz dostępu do uzasadnienia decyzji.**

W odniesieniu do postępowania odwoławczego przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów zwracamy uwagę, że w proponowanym art. 479^{88e} § 1, który projekt ustawy dodaje do Kodeksu postępowania cywilnego, brakuje słowa określającego status Komisji i zainteresowanego: „w sprawach z naruszenia przepisów rozporządzenia 2024/1689 [brakujące słowo] są także Komisja Rozwoju i Bezpieczeństwa Sztucznej Inteligencji i zainteresowany”. Zakładamy, że projektodawcy chodziło o nadanie Komisji i zainteresowanemu statusu strony postępowania odwoławczego. Poza tą uwagę redakcyjną, **postulujemy także doprecyzowanie w § 2, że skarżący – nawet jeśli jego prawa lub obowiązki nie zależą od rozstrzygnięcia procesu – może być zainteresowanym i wprowadzenie obowiązku wezwania go do udziału w sprawie.**

***

Deklarujemy gotowość dalszej współpracy nad implementacją rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji w Polsce. Pozostajemy również do dyspozycji, gdyby którekolwiek z poruszonych wyżej zagadnień wymagało wyjaśnienia lub rozwinięcia.

Opinię na zlecenie Fundacji Panoptykon sporządziła: Karolina Iwańska